

Module 3. Schoolbreed beleid en nationale kaders tegen pesten

Deze module onderzoekt nationale en schoolspecifieke anti-pestbeleidsmaatregelen in heel Europa, met de nadruk op de implementatie van effectieve preventiestrategieën. Dit document is bedoeld voor docenten en biedt praktische kaders voor het ontwikkelen van duidelijke regels, het begrijpen van wettelijke verantwoordelijkheden en het toepassen van de Whole School Approach om veiligere leeromgevingen te creëren. Door het beleid van Italië, Polen, Noord-Macedonië, Turkije en Roemenië te onderzoeken, krijgen docenten inzicht in de beste praktijken voor het bestrijden van pesten en het bevorderen van inclusieve schoolgemeenschappen.

**Co-funded by
the European Union**

Overzicht van Europees beleid tegen pesten

Hoewel de Europese Unie geen uniforme, bindende wetgeving tegen pesten heeft voor alle lidstaten, zijn er belangrijke aanbevelingen, kaders en wettelijke mechanismen die landen begeleiden bij het effectief bestrijden van pesten. Deze werken voornamelijk via mensenrechtenkaders, onderwijsbeleid en wetgeving inzake digitale veiligheid.

Het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind (UNCRC) (1989) vormt de basis voor de wereldwijde inspanningen op het gebied van kindbescherming. Verschillende artikelen gaan specifiek in op pesten:

- Artikel 16 beschermt kinderen tegen willekeurige inmenging in hun privacy en gaat in op cyberpesten.
- Artikel 19 biedt bescherming tegen alle vormen van fysiek of mentaal geweld, inclusief pesten.
- Artikel 37 waarborgt dat geen enkel kind wordt blootgesteld aan wrede, onmenselijke of vernederende behandeling, wat van toepassing is op ernstige gevallen van pesten.

De aanbeveling CM/Rec(2018)7 van de Raad van Europa bevordert de rechten van kinderen in de digitale omgeving en pakt cyberpesten aan aan de hand van een aantal belangrijke beginselen:

Bescherming van waardigheid en veiligheid

De lidstaten moeten de waardigheid, veiligheid en fysieke en psychologische integriteit van kinderen waarborgen en hen beschermen tegen alle vormen van geweld, intimidatie, uitbuiting en misbruik in digitale omgevingen.

Digitale geletterdheid en vaardigheden

De staat moet ervoor zorgen dat kinderen over de nodige vaardigheden en kennis beschikken om hun rechten in digitale omgevingen uit te oefenen, met inbegrip van onderwijs op het gebied van digitale geletterdheid en onlineveiligheid, zodat zij risico's zoals pesten kunnen herkennen en aanpakken.

Participatie van kinderen

De lidstaten moeten kinderen actief betrekken bij het opstellen en uitvoeren van beleid met betrekking tot hun rechten in de digitale wereld, waarbij hun unieke perspectief op de uitdagingen waarmee zij online worden geconfronteerd, wordt gewaardeerd.

Bescherming van kwetsbare groepen

Lidstaten moeten erkennen dat bepaalde kinderen –mensen met een handicap, uit minderheidsgroepen of uit gemarginaliseerde gemeenschappen– kunnen een verhoogd risico lopen op online pesten en intimidatie, waardoor op maat gemaakte beschermende maatregelen nodig zijn.

De Europese Commissie heeft consequent de nadruk gelegd op het beschermen van kinderen tegen pesten door middel van initiatieven zoals de EU-strategie voor de rechten van het kind (2021-2024) en het initiatief "Een beter internet voor kinderen" (BIK), dat cyberpesten aanpakt door middel van digitale geletterdheid en veiligheidsmiddelen. Bovendien moedigt het kader voor onderwijs en opleiding 2020 (ET2020) de lidstaten aan om een schoolbrede aanpak te hanteren om pesten aan te pakken.

Overzicht van het Italiaanse beleid tegen pesten

Italië heeft uitgebreide regelgeving ingevoerd om pesten te voorkomen en te bestrijden, met bijzondere aandacht voor cyberpesten. De MIUR-richtlijn nr. 1455/06 bevat richtsnoeren voor scholen inzake de preventie en aanpak van pesten, waarbij een inclusieve schoolcultuur op basis van respect en solidariteit wordt bevorderd.

Wet 71/2017 gaat specifiek in op het groeiende fenomeen van cyberpesten, stelt preventieve en tegenmaatregelen vast, voert sancties in voor daders en definieert de verantwoordelijkheden van onlineplatforms. Scholen moeten hun personeel en leerlingen voorlichten over de risico's van cyberpesten en slachtoffers passende psychologische ondersteuning bieden.

In 2024 werd wet 70/2024 toegevoegd aan de bestaande wetgeving door specifieke regelgeving voor pesten in te voeren, waardoor maatregelen tegen psychologisch en digitaal geweld werden versterkt. Deze wet legt de nadruk op de opleiding van leerkrachten en bewustmakingsactiviteiten, en verplicht scholen om een reglement ter voorkoming en bestrijding van pesten en cyberpesten aan te nemen, samen met een interne code voor het melden en beoordelen van gevallen.

Primaire/universele preventie	Secundaire/selectieve preventie	Tertiaire/geïndiceerde preventie
Scholen moeten universele preventiestrategieën implementeren die gericht zijn op de hele schoolpopulatie, een positief klimaat creëren en respectvolle relaties bevorderen.	Gerichte interventies voor risicogroepen, waarbij extra ondersteuning en begeleiding wordt geboden aan leerlingen die mogelijk kwetsbaarder zijn voor pesten.	Specifieke interventies voor geïdentificeerde gevallen van pesten, waaronder ondersteuning voor slachtoffers, consequenties voor daders en rehabilitatiestrategieën.

Sancties en verantwoordelijkheden

Sancties voor pesters variëren naargelang de ernst van het incident. In alle gevallen worden disciplinaire maatregelen door de school opgelegd, terwijl bij ernstige overtredingen strafrechtelijke vervolging kan plaatsvinden. Wet 71/2017 verplicht sociale platforms om aanstootgevende inhoud te verwijderen en samen te werken met de autoriteiten. Scholen moeten onmiddellijk ingrijpen en incidenten van pesten melden aan de bevoegde autoriteiten.

Wet 70/2024 introduceert administratieve sancties voor onderwijsinstellingen die nalaten preventie- en interventiebeleid te voeren. Het stelt ook verplichte psycho-educatieve programma's voor plegers van pesten voor, die gericht zijn op rehabilitatie in plaats van alleen straf.

Wettelijke verantwoordelijkheden voor Italiaanse scholen en leerkrachten

Italiaanse scholen hebben duidelijke wettelijke verantwoordelijkheden met betrekking tot pesten. Volgens MIUR-richtlijn nr. 1455/06 en de MIUR-richtlijnen (2015 en 2021) moeten scholen preventieve maatregelen nemen en onmiddellijk ingrijpen wanneer er sprake is van pesten.

Preventieverantwoordelijkheden

Scholen moeten een inclusieve en veilige omgeving creëren. Dit omvat activiteiten die gericht zijn op respect, diversiteitseducatie en de ontwikkeling van empathie.

Vroegtijdige interventie

Wanneer pesten voorkomt, moeten scholen onmiddellijk ingrijpen om slachtoffers te beschermen en het gedrag van de daders aan te pakken. Er moet een intern protocol worden geactiveerd voor onmiddellijke actie, waaronder het melden aan de autoriteiten en het betrekken van de ouders.

Monitoring en rapportage

Scholen moeten de situatie voortdurend in de gaten houden om tekenen van pesten op te sporen en herhaling te voorkomen. Ze moeten overtredingen onmiddellijk melden aan de politie of andere bevoegde instanties wanneer dat nodig is.

Bescherming van slachtoffers

Scholen moeten psychologische ondersteuning bieden aan slachtoffers van pesten en ervoor zorgen dat zij toegang hebben tot adequate middelen om de psychologische gevolgen van misbruik aan te pakken.

Verantwoordelijkheden van leerkrachten

Leerkrachten hebben specifieke wettelijke verplichtingen met betrekking tot pesterijen. Wet 71/2017 en MIUR-richtlijn nr. 1455/06 bepalen dat leerkrachten

- Meld het onmiddellijk: wanneer leraren zich bewust zijn van pesten, moeten ze het schoolmanagement onmiddellijk op de hoogte brengen.
- Tijdig ingrijpen: leraren moeten onmiddellijk actie ondernemen wanneer ze getuige zijn van pesten, agressief gedrag stoppen en slachtoffers beschermen.
- Neem deel aan doorlopende trainingen: Leraren moeten trainingen over pesten en cyberpesten volgen om signalen te herkennen en effectief met gevallen om te gaan.
- Bescherm de privacy: Leraren moeten de privacy van leerlingen respecteren en ervoor zorgen dat de nodige maatregelen worden genomen.

Verantwoordelijkheden van ouders

Ouders van slachtoffers moeten incidenten van pesten melden aan de school om een interventieproces op gang te brengen.

Ouders van daders hebben de plicht om hun kinderen op te voeden en thuis disciplinaire maatregelen te nemen. In ernstige gevallen kunnen ouders verantwoordelijk worden gehouden voor het gedrag van hun kinderen.

Verantwoordelijkheden van leerlingen

Leerlingen die slachtoffer zijn, hebben het recht om pesten te melden bij de schoolautoriteiten of andere relevante personen.

Leerlingen die getuige zijn van incidenten worden aangemoedigd om deze te melden aan de schoolautoriteiten of familieleden, hoewel er geen strikte wettelijke verplichtingen zijn.

Overzicht van het Poolse beleid tegen pesten

De Poolse wet- en regelgeving legt de nadruk op het creëren van een veilige en ondersteunende schoolomgeving door middel van verschillende belangrijke kaders:

- Wet op het onderwijssysteem (Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.)
- Wet inzake opvoeding in soberheid en bestrijding van alcoholisme (inclusief bepalingen inzake geweldbestrijding)
- Regeling van de minister van Onderwijs inzake het waarborgen van veiligheid op scholen

Scholen in Polen moeten hun eigen beleid tegen pesten ontwikkelen dat in overeenstemming is met de nationale richtlijnen.

Wettelijke verantwoordelijkheden voor Poolse scholen

Scholen in Polen hebben duidelijke wettelijke verplichtingen om een veilige en ondersteunende omgeving te waarborgen:

Preventieve maatregelen

Scholen moeten een uitgebreid preventieprogramma implementeren dat pesten aanpakt en leerlingen, leerkrachten en ouders voorlicht over het herkennen, voorkomen en reageren op incidenten.

Zorgplicht

Wettelijke verplichting om leerlingen te beschermen tegen schade tijdens alle schoolactiviteiten, inclusief lessen, pauzes en buitenschoolse activiteiten, met betrekking tot fysieke veiligheid, emotioneel welzijn en bescherming tegen pesten.

Meldingsmechanismen

Scholen moeten duidelijke, toegankelijke kanalen creëren voor leerlingen, ouders en personeel om incidenten van pesten te melden zonder angst voor represailles.

Onderzoek en maatregelen

Na ontvangst van een melding moeten scholen onmiddellijk een onderzoek instellen, bewijsmateriaal verzamelen, de betrokken partijen ondervragen, slachtoffers ondersteuning bieden en passende disciplinaire maatregelen nemen tegen de daders.

Wettelijke verantwoordelijkheden voor Poolse leraren en gezinnen

Verantwoordelijkheden van leraren

Leraren in Polen hebben zowel professionele als wettelijke verplichtingen met betrekking tot pesten:

- **Verplichting om op te treden:** Leraren moeten ingrijpen wanneer ze getuige zijn van pesten of hiervan op de hoogte worden gesteld, vanuit hun bredere zorgplicht voor de veiligheid en het welzijn van leerlingen.
- **Meldingsplicht:** als pesten gepaard gaat met handelingen die een strafbaar feit kunnen vormen (fysiek geweld, bedreigingen, intimidatie), moeten leraren dit melden aan de schoolleiding en, in ernstige gevallen, aan de politie of kinderbescherming.
- **Interne melding:** Leraren moeten het anti-pestbeleid van de school volgen en incidenten melden aan de aangewezen autoriteiten binnen de school.
- **Ondersteuning:** Leraren moeten slachtoffers onmiddellijk ondersteuning bieden, hun veiligheid waarborgen en hen doorverwijzen naar passende psychologische of pedagogische hulp.
- **Documentatie:** Leraren moeten incidenten waarvan zij getuige zijn of waarvan zij kennis nemen, documenteren en toevoegen aan de dossiers van de school.

Het niet melden van pesterijen, met name wanneer deze gepaard gaan met strafbare feiten, kan leiden tot disciplinaire maatregelen van de school of tot juridische gevolgen op grond van het Wetboek van Strafrecht.

Verantwoordelijkheden van ouders en leerlingen

Verantwoordelijkheden van ouders

Hoewel ouders wettelijk niet verplicht zijn om pesten rechtstreeks aan de autoriteiten te melden, zijn zij wel verantwoordelijk voor de veiligheid van hun kinderen op school. Zij moeten:

- Incidenten melden aan de schoolautoriteiten als hun kind slachtoffer of getuige is
- Werk samen met scholen om pesten aan te pakken, onder meer door vergaderingen bij te wonen en initiatieven tegen pesten te ondersteunen.
- Hun kinderen ondersteunen als ze gepest worden, bijvoorbeeld door hulp te zoeken bij een therapeut of andere instanties

Verantwoordelijkheden van leerlingen

Leerlingen worden aangemoedigd, maar zijn niet wettelijk verplicht, om incidenten van pesten die zij zien of meemaken te melden. De wet op het onderwijs benadrukt de betrokkenheid van leerlingen bij het creëren van een veilige schoolomgeving. Het melden van pesten helpt verdere schade te voorkomen en bevordert een positieve schoolcultuur, hoewel er geen directe wettelijke verplichting voor leerlingen bestaat om pesten te melden.

Overzicht van het anti-pestbeleid in Noord-Macedonië

Noord-Macedonië heeft verschillende kaders opgesteld om pesten aan te pakken, met name in onderwijssituaties:

De wet op het basisonderwijs verplicht scholen om pesten aan te pakken, slachtoffers te beschermen en preventieve maatregelen te nemen. Het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen houdt toezicht op deze hervormingen om een veiligere onderwijsomgeving te waarborgen.

In oktober 2023 heeft Noord-Macedonië het Verdrag nr. 190 van de Internationale Arbeidsorganisatie inzake de uitbanning van geweld en intimidatie op het werk geratificeerd, dat een uitgebreid kader biedt voor het voorkomen en aanpakken van geweld en intimidatie op de werkplek, waaronder pesten.

Verantwoordelijkheden van scholen

De wet op het basisonderwijs en de kaders van het ministerie van Onderwijs bieden scholen duidelijke richtlijnen om pesten tegen te gaan en een veiligere leeromgeving te creëren. Scholen moeten hun eigen beleid tegen pesten ontwikkelen dat aansluit bij de nationale kaders, waarbij rekening wordt gehouden met de unieke behoeften van elke instelling.

Maatregelen

1 Preventieve maatregelen	2 Reactie op incidenten
Bewustmakingsprogramma's, integratie van respect in het curriculum, gedragscode.	Meldingsmechanismen, onderzoeksprocedures, beschermingsmaatregelen voor slachtoffers.
3 Personeelstraining	4 Betrokkenheid van ouders en de gemeenschap
Herkenning van tekenen van pesten, conflictbemiddeling, juridische protocollen.	Deelname aan initiatieven tegen pesten, samenwerkingsverbanden met lokale ngo's.
5 Toezicht en verantwoordingsplicht	6 Slachtofferhulp
Periodieke inspecties, voortgangsrapporten, incidentdocumentatie.	Online voorlichting, samenwerking met hulplijnen.

Wettelijke verantwoordelijkheden in Noord-Macedonië

Verantwoordelijkheden van leerkrachten

Leraren in Noord-Macedonië zijn wettelijk verplicht om incidenten van pesten te melden. De wet op het basisonderwijs verbiedt uitdrukkelijk discriminatie in het onderwijsproces op alle gronden, met inbegrip van seksuele geaardheid en genderidentiteit. Deze wet verplicht scholen om maatregelen te nemen om alle vormen van geweld en discriminatie binnen de onderwijsomgeving te voorkomen en aan te pakken.

De wet vereist dat er een verordening wordt opgesteld om de procedure voor het melden van geweld en het beschermen van leerlingen grondig te regelen. Bovendien worden er boetes opgelegd aan schoolhoofden die incidenten van geweld, misbruik of intimidatie niet melden aan de bevoegde autoriteiten.

Verantwoordelijkheden van ouders en leerlingen

In Noord-Macedonië hebben ouders en leerlingen volgens de huidige wetgeving geen specifieke wettelijke verplichting om incidenten van pesten te melden. Er wordt echter wel van scholen en autoriteiten verwacht dat zij actie ondernemen:

De rol van ouders

Hoewel ouders wettelijk niet verplicht zijn om pesterijen te melden, spelen ze een cruciale rol in de ondersteuning van hun kinderen. Ze worden aangemoedigd om met de school te communiceren als ze vermoeden dat hun kind gepest wordt of betrokken is bij pesterijen. De wet op het basisonderwijs moedigt ouders aan om actief deel te nemen aan het onderwijsproces, inclusief het aanpakken van pesterijen, maar maakt het melden ervan niet expliciet verplicht.

De rol van leerlingen

Net als ouders zijn leerlingen wettelijk niet verplicht om pesten te melden. Ze worden echter aangemoedigd om pesten te melden of hulp te zoeken bij leraren, schoolbegeleiders of andere verantwoordelijke volwassenen. Scholen bevorderen doorgaans een omgeving waarin leerlingen worden aangemoedigd om incidenten te melden, maar dit is eerder een onderwijspraktijk dan een wettelijke verplichting.

Overzicht van het Turkse beleid tegen pesten

Turkije heeft onlangs zijn aanpak van pesten versterkt door middel van ingrijpende wijzigingen in de regelgeving. Met de wijzigingen in de verordening inzake instellingen voor secundair onderwijs, die op 15 november 2022 in het staatsblad zijn gepubliceerd, worden 'pesten door leeftijdsgenoten' en 'cyberpesten' nu officieel erkend als disciplinaire overtredingen op middelbare scholen.

Studenten die zich schuldig maken aan pesten van medestudenten worden onderworpen aan disciplinaire maatregelen, variërend van waarschuwingen tot schorsing. Dit geldt voor studenten die ongeoorloofde opnames maken en delen en voor studenten die de sociale of emotionele ontwikkeling van andere studenten negatief beïnvloeden.

Wettelijk kader

Op een breder niveau is wet nr. 5237 bedoeld om individuele rechten en vrijheden, de openbare orde en veiligheid, de rechtsstaat, de volksgezondheid, het milieu en de sociale vrede te beschermen en tegelijkertijd criminaliteit te voorkomen. De belangrijkste beginselen zijn:

- Het legaliteitsbeginsel in strafrecht en strafmaat: Niemand kan worden gestraft of aan een veiligheidsmaatregel worden onderworpen voor een handeling die niet duidelijk als strafbaar is aangemerkt in de wet.
- Het beginsel van gelijkheid voor justitie en de wet: een straf en veiligheidsmaatregel die in verhouding staan tot de ernst van de handeling worden opgelegd aan de dader, zonder onderscheid tussen personen.

Het Turkse wetboek van strafrecht nr. 5237 regelt sancties tegen geweld door middel van verschillende bepalingen:

Geweld en dwang

Een persoon die geweld gebruikt waartegen de slachtoffers zich niet kunnen verzetten of waaraan zij niet kunnen ontsnappen, wordt beschouwd als de dader van het misdrijf en deze persoon wordt niet gestraft.

Onrechtvaardige provocatie

Een persoon die een misdrijf pleegt onder invloed van woede of ernstige pijn veroorzaakt door een onrechtvaardige daad, krijgt een verminderde straf: achttien tot vierentwintig jaar in plaats van verzwaarde levenslange gevangenisstraf, en twaalf tot achttien jaar in plaats van levenslange gevangenisstraf.

Marteling

Een ambtenaar die zich tegenover een persoon gedraagt op een wijze die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid en die lichamelijk of geestelijk leed veroorzaakt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van drie tot twaalf jaar.

Bedreiging

Een persoon die een ander bedreigt door te verwijzen naar een aanslag op zijn of haar leven, fysieke of seksuele integriteit, of die van een familielid, wordt gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar.

Wet nr. 5651 heeft specifiek betrekking op elektronische intimidatie, ongeoorloofd gebruik van persoonsgegevens, aanvallen met valse accounts (frapping) en outing (het openbaar maken van privéfoto's met de bedoeling schade te berokkenen).

Verantwoordelijkheden van scholen in Turkije

Volgens CIRCULAIRE 2024/56 hebben scholen in Turkije specifieke verantwoordelijkheden met betrekking tot veiligheid en maatregelen tegen pesten:

Veiligheid in onderwijsomgevingen

Het schoolbestuur moet de nodige maatregelen nemen om de veiligheid binnen en buiten de school en instelling te waarborgen, en samenwerken met relevante instellingen en organisaties om een veilige omgeving te handhaven.

Risicofactor detectie

De schooldirecteur moet risicofactoren identificeren die geweld in onderwijsomgevingen kunnen veroorzaken en de nodige maatregelen nemen tegen prioritaire risicofactoren of geweldseffecten.

Begeleiding en counseling

Scholen moeten zorgen voor passende omstandigheden en personele ondersteuning voor schoolbegeleiding en psychologische counseling en voor begeleidings- en onderzoekscentra (RAM) om geweld te voorkomen.

Digitale veiligheid

Scholen moeten meer inspanningen leveren om de digitale vaardigheden en virtuele geletterdheid van kinderen in digitale omgevingen te ontwikkelen om cyberpesten te voorkomen.

Bijscholing

Alle managers in de provinciale organisatie van het ministerie moeten bijscholing krijgen over het voorkomen van geweld, zodat leidinggevenden in staat zijn om maatregelen tegen pesten te nemen.

Kennisgeving aan wetshandhavingsinstanties

Prioritaire situaties die door school- en instellingshoofden wordenesignaleerd met betrekking tot de veiligheid op school, moeten onmiddellijk worden gemeld aan de hogere instantie en de wetshandhavingsinstanties.

Wettelijke verantwoordelijkheden voor Turkse leraren, ouders en leerlingen

Verantwoordelijkheden van leraren

Leraren in Turkije zijn wettelijk verplicht om pesten te melden als ze er getuige van zijn of ervan op de hoogte zijn. Deze verplichting vormt zowel een professionele als morele verantwoordelijkheid, en leraren zijn wettelijk bevoegd om in dergelijke situaties in te grijpen. Het niet melden of aanpakken van pestincidenten kan leiden tot disciplinaire maatregelen tegen leraren die deze plicht verzuimen.

Verantwoordelijkheden van ouders en leerlingen

Bij het omgaan met pesten in Turkije moeten ouders een gestructureerde aanpak volgen:

Neem contact op met de schoolleiding

Ten eerste moeten ouders contact opnemen met de schooladministratie om hen op de hoogte te brengen van het probleem

probleem en te verzoeken om de nodige maatregelen te nemen. Deze eerste stap zorgt ervoor dat er een officieel dossier over de kwestie wordt aangelegd.

Notariële waarschuwing

Als de schoolleiding niet reageert, moeten ouders via een notaris een waarschuwing sturen waarin ze aangeven dat ze hun wettelijke rechten zullen uitoefenen als er geen actie wordt ondernomen. Hierdoor ontstaat een officieel juridisch dossier van de lopende kwestie.

Juridische interventie

Als er ondanks deze procedures geen actie wordt ondernomen, moeten ouders contact opnemen met de politie en het openbaar ministerie om een strafrechtelijk onderzoek in te stellen naar het pestincident en het falen van de instelling om hierop te reageren.

1

2

3

4

5

Formele documentatie

Ouders moeten een verzoekschrift indienen bij het schoolbestuur en een registratienummer voor het document verkrijgen.

Tegelijkertijd moeten zij een klacht indienen via CIMER (Communicatiecentrum van de president) om ervoor te zorgen dat de kwestie op meerdere niveaus wordt gedocumenteerd.

Administratieve klacht

Ouders moeten een administratieve klacht indienen bij de onderwijsinstelling en de nationale onderwijsinspectie over het betrokken personeel dat heeft nagelaten de pestproblematiek aan te pakken.

Overzicht van het Roemeense beleid tegen pesten

Roemenië heeft uitgebreide regelgeving opgesteld om pesten in onderwijsinstellingen aan te pakken. Twee belangrijke besluiten vormen de basis van het anti-pestbeleid van het land:

VERORDENING nr. 4.343/2020

Dit besluit keurt de methodologische normen goed voor de toepassing van de nationale onderwijswet nr. 1/2011 betreffende psychologisch geweld - pesten. Het primaire doel ervan is het vaststellen van regels en procedures voor het voorkomen en bestrijden van pesten op scholen, zodat een veilige en gezonde omgeving wordt gewaarborgd waarin leerlingen zich harmonieus kunnen ontwikkelen en hun potentieel kunnen bereiken.

De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Pesten voorkomen door middel van voorlichting en training voor leerlingen, leerkrachten en ouders
- Pesten bestrijden door middel van procedures voor het behandelen en oplossen van gevallen
- De gemeenschap informeren en betrekken door middel van debatten en interinstitutionele samenwerking
- Monitoring en evaluatie van de effectiviteit van maatregelen tegen pesten door middel van periodieke rapportages en gegevensanalyse

Een belangrijke maatregel is de oprichting van actiegroepen tegen pesten op scholen, bestaande uit leerkrachten, ouders en leerlingen van 12 jaar en ouder. De leerlingenraad benoemt "anti-pestambassadeurs" die zich inzetten om het bewustzijn te vergroten, pestgedrag te signaleren, conflicten te bemiddelen, steun voor slachtoffers te stimuleren en leerlingen aan te moedigen om incidenten te melden.

Besluit nr. 6235/2023

Dit besluit stelt procedures vast voor het behandelen van gevallen van geweld tegen leerlingen en onderwijzend personeel, evenals gerelateerde situaties in de schoolomgeving en vermoedelijk geweld tegen kinderen buiten school. Het biedt gestandaardiseerde protocollen voor het identificeren, melden en aanpakken van gevallen van geweld om de veiligheid en het welzijn van alle leden van de schoolgemeenschap te waarborgen.

Preventievereisten

Scholen moeten maatregelen tegen pesten opnemen in hun interne reglementen, anonieme meldingsmechanismen creëren en kinderen en ouders informeren over deze procedures. Scholen moeten risico's elimineren, indien nodig hulpdiensten bellen en het gevoel van fysieke en emotionele veiligheid van leerlingen herstellen.

Bescherming van slachtoffers

Om herhaaldelijk slachtofferschap te voorkomen, is het verboden om slachtoffers herhaaldelijk te ondervragen. Afhankelijk van de ernst van het geval ~~wordt~~ de betrokken partijen ondervraagd door de politie, kinderbeschermingsinstanties of vertegenwoordigers van de school. Communicatie met ouders moet plaatsvinden in afwezigheid van het slachtoffer, in aanwezigheid van een counselor en in een vertrouwelijke ruimte.

Roemeense sancties tegen pesten en verantwoordelijkheden van scholen

De Roemeense wetgeving bepaalt dat scholen ondersteunende maatregelen en wettelijke sancties moeten vaststellen voor personen die betrokken zijn bij pesterijen. Ondersteunende maatregelen kunnen het volgende omvatten:

- Groeps- en/of individuele begeleiding voor getroffen leerlingen
- Het organiseren van en aanbevelen van deelname aan thematische ondersteuningsgroepbijeenkomsten
- Activiteiten om sociaal-emotionele vaardigheden en strategieën voor emotionele zelfregulering te ontwikkelen
- Doorverwijzing voor psychologische en psychotherapeutische interventie
- Het identificeren van middelen voor het inhuren van therapeuten om slachtoffers of daders gedurende een bepaalde periode te begeleiden
- Activiteiten ter bestrijding van haatzaaiende uitlatingen, discriminatie, marginalisering en schadelijke sociale normen
- Conflictbemiddeling door middel van herstelgerichte benaderingen (behalve voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld)
- Overplaatsing naar een andere klas/programma voor slachtoffers van pesten op verzoek van de ouders

Het niet naleven van de meldingsprocedures en anti-pestmaatregelen door schoolpersoneel vormt een disciplinaire overtreding en wordt bestraft overeenkomstig de wet op het vooruniversitair onderwijs nr. 198/2023.

Verantwoordelijkheden van leerkrachten

- De leerkracht of schoolbegeleider die een situatie van pesten of cyberpesten vaststelt, is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen om het slachtoffer te rehabiliteren.
- Alle vormen van geweld tegen leerlingen moeten worden gemeld aan het schoolbestuur, het directoraat-generaal voor sociale bijstand en kindbescherming op provinciaal niveau en de openbare sociale bijstand op gemeenschapsniveau.
- Leerkrachten moeten deelnemen aan het onderzoek van gevallen, het bevestigingsproces en de uitvoering van de doelstellingen van het rehabilitatieplan.
- Leerkrachten zijn verplicht om leeftijdsgeschikte activiteiten met leerlingen te organiseren om hen te helpen geweld en de gevolgen daarvan voor zowel kinderen als volwassenen te begrijpen.

Verantwoordelijkheden van ouders en leerlingen

Hoewel de Roemeense wetgeving ouders niet verplicht om incidenten van pesten te melden, zijn er wel duidelijke procedures vastgelegd voor wanneer zich incidenten voordoen:

Verantwoordelijkheden van leerlingen

Leerlingen moeten de directeur mondeling en met spoed op de hoogte brengen van gevallen van pesten onder leeftijdsgenoten. Dit creëert een direct meldingskanaal dat snelle interventie mogelijk maakt.

Betrokkenheid van ouders

Wanneer pesten voorkomt, moeten schoolhoofden de ouders/wettelijke vertegenwoordigers van de betrokken leerlingen mondeling en met spoed op de hoogte brengen en hen vragen naar school te komen om te helpen de situatie in het belang van het kind.

Inleiding tot de Whole School Approach (WSA)

De Whole School Approach (WSA) is een alomvattende, systematische strategie waarbij alle leden van de schoolgemeenschap - leerkrachten, leerlingen, personeel, ouders en lokale belanghebbenden - worden betrokken bij het voorkomen van pesten en het bevorderen van een positieve schoolomgeving (UNESCO, 2017).

Deze aanpak gaat verder dan het aanpakken van individuele pesterijen en bevordert een cultuur van respect en inclusie in de hele schoolgemeenschap.

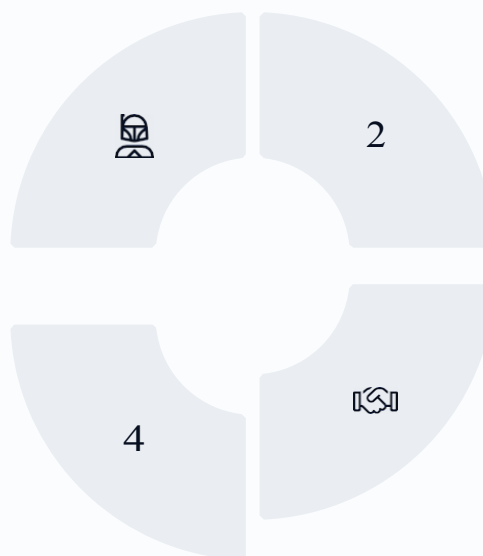
Kernprincipes van de schoolbrede aanpak

Inclusiviteit

Alle leden van de schoolgemeenschap werken samen om een cultuur te creëren waarin diversiteit, gelijkheid en respect worden gewaardeerd (UNESCO, 2017). Dit principe zorgt ervoor dat bij de bestrijding van pesten rekening wordt gehouden met de behoeften en perspectief van alle belanghebbenden.

Verantwoordelijkheid

Het vaststellen van duidelijk beleid, meldingsmechanismen en regelmatige beoordelingen zorgen ervoor dat verantwoordingsplicht en effectiviteit (UNESCO, 2017). Dit zorgt voor transparantie en maakt voortdurende verbetering van het anti-pestbeleid mogelijk initiatieven.

Preventie

Proactieve maatregelen, zoals het bevorderen van positief gedrag en bewustmakingscampagnes, zijn erop gericht pesten te voorkomen voordat het plaatsvindt (Raad van Europa, 2015). Hierdoor verschuift de focus van louter reageren op incidenten naar het creëren van een omgeving waarin pesten minder waarschijnlijk is.

Betrokkenheid van de gemeenschap

Betrokkenheid van belanghebbenden, waaronder ouders, lokale autoriteiten en maatschappelijke organisaties, om pesten op een alomvattende manier aan te pakken (Europese Commissie, 2021). Hierdoor worden de inspanningen tegen pesten buiten de schoolmuren voortgezet.

WSA erkent dat pesten een complex sociaal probleem is dat gevolgen heeft voor de hele schoolgemeenschap. Iedereen - leraren, personeel, leerlingen en ouders - draagt verantwoordelijkheid voor het voorkomen en aanpakken van pesten.

Elementen van de schoolbrede aanpak

Inclusieve omgeving

Scholen die WSA implementeren, organiseren regelmatig inclusieworkshops en zetten peer-supportsystemen op die leerlingen aanmoedigen om klasgenoten met verschillende achtergronden te begeleiden en te ondersteunen.

Deze initiatieven dragen bij aan het creëren van een schoolcultuur waarin verschillen worden gevierd in plaats van aangevallen.

Uitbreiding naar de gemeenschap

WSA moedigt scholen aan om anti-pestinitiatieven uit te breiden naar de bredere gemeenschap door lokale organisaties, overheidsinstanties en gemeenschapsleiders hierbij te betrekken.

Dit creëert een breder ondersteuningsnetwerk voor leerlingen en benadrukt dat pesten nergens wordt getolereerd.

Samenwerkingsverbanden

Scholen werken samen met lokale ngo's, gemeenschapscentra en wetshandavingsinstanties om gezamenlijke programma's te ontwikkelen die gericht zijn op het voorkomen van pesten, zowel binnen als buiten het schoolterrein.

Deze samenwerkingsverbanden maken gebruik van diverse expertise en middelen om effectievere interventies te creëren.

Consistente boodschap

Alle belanghebbenden, van leraren tot buschauffeurs en cafetariapersoneel, krijgen training over het anti-pestbeleid van de school en hoe ze op incidenten moeten reageren.

Dit zorgt ervoor dat leerlingen tijdens hun hele schoolcarrière consistente boodschappen krijgen over wat er van hun gedrag verwacht wordt.

Implementatiekader

De implementatie van de Whole School Approach vereist systematische planning en coördinatie:

Beoordeling

Voer een uitgebreide beoordeling uit van het huidige schoolklimaat, inclusief enquêtes onder leerlingen, personeel en ouders om specifieke pestproblemen en verbeterpunten in kaart te brengen.

Beleidsontwikkeling

Stel duidelijke, uitgebreide anti-pestbeleidsregels op met input van alle belanghebbenden. In het beleid moet pestgedrag worden gedefinieerd, moeten meldingsprocedures worden beschreven, moeten consequenties worden gespecificeerd en moeten preventiestrategieën worden beschreven.

Capaciteitsopbouw

Geef alle schoolmedewerkers, inclusief leraren, bestuurders, begeleiders en ondersteunend personeel, training in het herkennen, voorkomen en aanpakken van pesten. Zorg ervoor dat leerlingen leeftijdsgeschikte voorlichting krijgen over pesten.

Aanpassing van de omgeving

Breng fysieke en culturele veranderingen aan om een positievere schoolomgeving te creëren, zoals meer toezicht op plekken waar veel gepest wordt, een klasindeling die samenwerking bevordert en schoolbrede initiatieven voor positief gedrag.

Monitoring en evaluatie

Verzamel regelmatig gegevens over pesterijen, de uitvoering van het beleid en het schoolklimaat om de effectiviteit te beoordelen en de nodige aanpassingen aan de aanpak door te voeren.

Praktische stappen

Fase 1: Basis leggen

1 Stel een coördinatiecommissie samen

Stel een divers team samen met onder meer bestuurders, docenten, ondersteunend personeel, studenten, ouders en vertegenwoordigers van de gemeenschap.

Deze commissie zal leiding geven aan de planning, uitvoering en monitoring van het WSA-initiatief.

Zorg ervoor dat het comité een duidelijke leiding heeft, regelmatig vergadert en dat de rollen van de leden duidelijk zijn gedefinieerd.

3 Ontwikkel een gedeelde visie

Stel op basis van de bevindingen van de beoordeling een duidelijke visie op wat een pestvrije school inhoudt.

Zorg ervoor dat deze visie aansluit bij de bredere waarden en missie van de school.

Betrek alle belanghebbenden bij het ontwikkelen van deze visie om eigenaarschap en betrokkenheid te creëren.

2 Voer een uitgebreide beoordeling uit

Verzamel gegevens over de huidige pestproblematiek door middel van anonieme enquêtes, focusgroepen en het beoordelen van incidentrapporten.

Identificeer patronen, hotspots en specifieke vormen van pesten die veel voorkomen op uw school.

Beoordeel het bestaande beleid, de procedures en preventieve maatregelen om de sterke punten en tekortkomingen vast te stellen.

4

Stel een uitgebreid actieplan op

Ontwikkel een gedetailleerd plan met specifieke doelen, strategieën, tijdschema's, verantwoordelijke partijen en succesindicatoren.

Zorg ervoor dat het plan aandacht besteedt aan preventie, interventie en voortdurende monitoring. Neem zowel kortetermijnmaatregelen voor onmiddellijke impact als langetermijnstrategieën voor duurzame verandering op.

Fase 2: Implementatie

2

Beleidsontwikkeling

Herzie en herzie het schoolbeleid om ervoor te zorgen dat alle vormen van pesten duidelijk worden gedefinieerd, de meldingsprocedures worden uiteengezet, de gevolgen worden gespecificeerd en het beleid in overeenstemming is met de nationale regelgeving. Zorg ervoor dat het beleid geschikt is voor de leeftijd, cultureel gevoelig is en zowel traditioneel pesten als cyberpesten aanpakt.

Personeelstraining

Zorg voor een uitgebreide training voor al het schoolpersoneel over het herkennen, voorkomen en reageren op pesten. Neem specifieke richtlijnen op voor verschillende rollen (leraren, administratief personeel, counselors, ondersteunend personeel) en zorg ervoor dat nieuw personeel tijdens de introductieperiode een training krijgt.

Integratie in het curriculum

Neem anti-pestonderwijs, sociaal-emotioneel leren en digitaal burgerschap op in het reguliere curriculum. Gebruik leeftijdsgeschikte lessen, activiteiten en discussies om de vaardigheden van leerlingen op het gebied van empathie, conflictoplossing en positieve relaties te ontwikkelen.

Betrokkenheid van leerlingen

Zet door leerlingen geleide initiatieven op, zoals ondersteuningsprogramma's voor leeftijdsgenoten, anti-pestclubs en bewustmakingscampagnes. Geef leerlingen de mogelijkheid om een leidende rol te spelen bij het creëren van een positieve schoolcultuur door middel van mentorschap, conflictbemiddeling en training in het ingrijpen door omstanders.

Fase 3: Duurzaamheid en evaluatie

- **Regelmatige monitoring:** Verzamel consequent gegevens om incidenten van pesten, de effectiviteit van interventies en veranderingen in het schoolklimaat bij te houden.
- **Continue verbetering:** gebruik evaluatieresultaten om strategieën te verfijnen, nieuwe problemen aan te pakken en succesvolle benaderingen te versterken
- **Viering en erkenning:** erken vooruitgang, benadruk successen en erken individuen en groepen die bijdragen aan positieve veranderingen
- **Institutionalisering:** anti-pestpraktijken integreren in de schoolroutine, tradities en organisatiestructuur om duurzaamheid te waarborgen
- **Verbindingen met de gemeenschap:** Onderhoud en versterk partnerschappen met families, maatschappelijke organisaties en lokale autoriteiten om de impact buiten de school te vergroten.

Onthoud dat de implementatie van WSA geen eenmalig project is, maar een continu proces van culturele verandering. Succes vereist geduld, doorzettingsvermogen en flexibiliteit om strategieën aan te passen op basis van nieuwe behoeften en evaluatieresultaten.